

ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО
«ДРУЖБА.»

Примітки до фінансової звітності

(примітки на 19 сторінках є невід'ємною частиною до річної фінансової звітності)

Фінансова звітність ПРАТ «ДРУЖБА.» підготовлена за звітний рік, який включає період з 01 січня 2016 року по 31 грудня 2016 року

Зміст

1. Загальна інформація про підприємство.....	2
2. Основи підготовки, затвердження і подання фінансової звітності.....	3
3. Основні положення облікової політики.....	4
4. Нові та переглянуті стандарти та тлумачення.....	7
5. Істотні облікові судження, оцінні значення і допущення.....	8
6. Рекласифікації у фінансової звітності за звітний рік у порівнянні з фінансовою звітністю попереднього року та виправлення помилок.....	9
7. Розкриття інформації, що підтверджує статті, подані у звітності.....	9
8. Розкриття іншої інформації.....	16
8.1 Цілі, політика та процеси в області управління капіталом.....	16
8.2 Розкриття операцій з пов'язаними сторонами.....	17
8.3 Персонал та оплата праці.....	18
8.4 Умовні активи, зобов'язання та невизнані контрактні зобов'язання.....	18
8.5 Ризики.....	18
8.6 Події після звітного періоду.....	19

1. Загальна інформація про підприємство

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ДРУЖБА» створено згідно з наказом регіонального відділення Фонду державного майна України по Запорізькій області №970 від 26.06.1996р. шляхом перетворення державного сільськогосподарського підприємства радгоспу «Дружба» у відкрите акціонерне товариство.

Відповідно до вимог закону України «Про акціонерні товариства» найменування Відкритого акціонерного товариства «Дружба» було змінено на ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ДРУЖБА» (протокол №2 від 21 червня 2011 року).

Найменування ПУБЛІЧНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «ДРУЖБА» викладене як ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ДРУЖБА.» у зв'язку зі зміною типу товариства на підставі протоколу Загальних зборів акціонерів №1 від 26.04.2016р.

Основні відомості про підприємство

Повна назва	Приватне акціонерне товариство «ДРУЖБА.»
Скорочена назва	ПРАТ «ДРУЖБА.»
Код ЄДРПОУ	00849014
Організаційно-правова форма	акціонерне товариство
Дата державної реєстрації (перереєстрації, перенайменування)	29 липня 1996 р. 03.12.2007р. № запису 1 083 120 0000 014422 (заміна свідоцтва про держ. реєстрацію) 05.09.2011р. №10831050012014422 (видача виписки після перенайменування) 19.05.2014р. №10831050019014422 (внесення змін до статуту) 12.05.2016р. - зміна найменування і типу товариства
Юридична та фактична адреса	70037, Запорізька обл., Вільнянський р-н, село Люцерна, вул.Шкільна ,1
Країна реєстрації	Україна
Офіційна сторінка в Інтернеті, на якій доступна інформація про підприємство	http://dryjba.pat.ua/
Адреса електронної пошти	00849014@ ukr.net
Телефон/факс	0614396725, 0614396731, Факс: 380614396731

Характеристика основних напрямків діяльності

ПРАТ «ДРУЖБА.» при здійсненні фінансово – господарської діяльності керується чинним законодавством України, зокрема Законами України «Про акціонерні товариства», «Про цінні папери та фондовий ринок», Цивільним кодексом України, Господарським кодексом України, Податковим кодексом України, іншими законодавчими актами, в тому числі, нормативно-правовими актами Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку (НКЦПФР).

Для стабільної та безперервної діяльності в Товаристві розроблено внутрішні положення: статут та інші внутрішні оперативні документи (інструкції, правила, накази, розпорядження і т.п.).

Протягом звітного періоду Товариство здійснювало фінансово – господарську діяльність в межах законодавства України.

Метою діяльності Товариства є одержання прибутку на основі здійснення виробничої, комерційної, посередницької та іншої діяльності, в порядку та за умов визначених чинним законодавством і статутом, а також наступний розподіл цього прибутку між акціонерами.

Види діяльності Товариства:

Код КВЕД 01.11 Вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур (основний);

Код КВЕД 01.13 Вирощування овочів і баштанних культур, коренеплодів і бульбоплодів;

Код КВЕД 01.46 Розведення свиней;

Код КВЕД 01.61 Допоміжна діяльність у рослинництві;

Код КВЕД 46.21 Оптова торгівля зерном, необробленим тютюном, насінням і кормами для тварин;

Код КВЕД 68.10 Купівля та продаж власного нерухомого майна

Основні види продукції, що вирощувало підприємство у 2016 році є озима пшениця, озимий ячмінь, ячмінь ярий, соняшник.

Засновники (акціонери) та їх частка у статутному капіталі

Засновник - регіональне відділення ФДМУ по Запорізькій обл. (100% на дату заснування).

Відомості держ реєстру: АКЦІОНЕРИ -289 ОСІБ.

Акціонер - 96.1204 % акцій - Відкрите акціонерне товариство «Запорізький металургійний комбінат «Запоріжсталь».

КІНЦЕВИЙ БЕНЕФІЦІАРНИЙ ВЛАСНИК (КОНТРОЛЕР) - АХМЕТОВ РІНАТ ЛЕОНІДОВИЧ.

Статутний капітал становить 8 835 850 гривень 00 копійок. Статутний капітал Товариства поділено на 35 343 400 штук простих іменних акцій номінальною вартістю 0,25 грн. Форма існування — бездокументарна.

Опис економічного середовища, в якому функціонує підприємство

ПРАТ "ДРУЖБА." здійснює свою діяльність в Україні. Стабільність української економіки значною мірою залежить від політики Уряду і його регуляторної діяльності у правовій та економічній сферах, що має безпосередній вплив на діяльність компаній, які експлуатують стратегічні об'єкти державного значення. На діяльність і фінансовий стан Товариства опосередковано впливає політичний розвиток держави, який визначає підходи до організаційних процесів експлуатації та управління об'єктами власності, а також ведення операцій компаніями. У 2016 році такі суттєві фактори впливу стосуються питань подорожчання сільськогосподарського насіння, добрив, ядохімікатів; дорогі дизельне паливо та запчастини; природні фактори (сурова зима та засушливе літо). Водночас низькі ціни на сільськогосподарську продукцію.

Особливістю стану розвитку рослинництва ПРАТ "ДРУЖБА." полягає в тому, що у зв'язку із ліквідацією тваринництва в господарстві не виникає потреби у вирощуванні кормових культур. Тому переглянуто сівообіг і включено до сівообігу більше олійних культур, такі як льон, який є добрим попередником і економічно вигідною культурою.

Одночасно українській економіці притаманні низький рівень ліквідності на ринку капіталу, відносно високі темпи інфляції, що зумовлює неліквідність Національної валюти за межами України. Перелічені чинники суттєво впливають на можливість Товариства продовжувати свою діяльність. На думку керівництва, Товариством вжиті достатні заходи для зменшення негативного впливу цих факторів на його фінансовий стан і результати діяльності. Це, в купі з іншими юридичними та фіскальними перешкодами, створює додаткові проблеми для всіх компаній, що ведуть бізнес в Україні.

Майбутня стабільність української економіки багато в чому залежить від початих реформ і досягнень, а також від ефективності економічних і фінансових заходів, що вживаються урядом країни. Українська економіка слабо захищена від спадів на фінансових ринках і зниження темпів економічного розвитку в інших частинах світу. У звітному році уряд продовжував вживати заходи з підтримки економіки країни з метою подолання наслідків глобальної фінансової кризи.

У зв'язку із вищенаведеним, керівництво ПРАТ "ДРУЖБА." не може передбачити всі тенденції, які можуть впливати на галузі економіки України, а також на те, який вплив вони можуть надати на майбутній фінансовий стан і діяльність Товариства.

Представлена фінансова звітність відображає точку зору керівництва ПРАТ "ДРУЖБА." на те, який вплив надають умови ведення бізнесу в Україні на діяльність і фінансовий стан товариства. Майбутній економічний розвиток України залежить, як від зовнішніх факторів, так і від заходів внутрішнього характеру, що вживаються урядом країни. Керівництво впевнене, що воно вживає всі необхідні заходи для забезпечення стабільної діяльності та розвитку ПРАТ "ДРУЖБА.", але є ризики для діяльності, пов'язані з частою зміною законодавства.

2. Основи підготовки, затвердження і подання фінансової звітності

Концептуальна основа фінансової звітності. Представлена фінансова звітність підготовлена відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності, звітність враховує всі прийняті і діючі міжнародні стандарти фінансової звітності та інтерпретації Комітету з МСФЗ, і відповідає їм.

Застосування МСФЗ. Датою переходу Товариства на МСФЗ є 1 січня 2012 року. З цієї дати Товариство прийняло Міжнародний стандарт фінансової звітності (IFRS) 1 «Перше застосування Міжнародних стандартів фінансової звітності». Фінансова звітність Товариства за рік, що закінчився 31 грудня 2013р. була першою річною фінансовою звітністю за МСФЗ. До переходу на МСФЗ, Товариство подавало фінансову звітність згідно з національними стандартами (положеннями) бухгалтерського обліку до 31 грудня щороку, включаючи 31 грудня 2011 року. При підготовці звіту

про фінансовий стан за МСФЗ, як на початок, так і на кінець звітного періоду, використано такі самі облікові політики, тобто Товариство не здійснювало зміни в обліковій політиці та оцінці, включаючи методи визначення собівартості, які вплинули б на звітний період. У наступному звітному періоді також не передбачено зміни в обліковій політиці та оцінці.

Фінансова звітність за 2016 рік складена за формами звітності, що передбачені українським законодавством по веденню бухгалтерського обліку і звітності (ч. 2 ст. 11 Закону про бухгалтерський облік, п.п. 1 р. II НП (С)БО, абз. 2 п.1 IV НП (С) БО 1 з урахуванням вимог МСФЗ. Дані у фінансовій звітності відображені у національній валюті, тобто - у тис.грн.

Припущення про безперервність діяльності. Фінансова звітність була підготовлена, виходячи з припущення, що Товариство буде продовжувати свою діяльність як діюче підприємство в осяжному майбутньому, що передбачає реалізацію активів та погашення зобов'язань у ході звичайної діяльності.

При цьому слід зазначити, що на дату затвердження звітності, Товариство функціонує в нестабільному середовищі, що пов'язано з наслідками економічної кризи в країні. Стабілізація економічної ситуації в Україні буде значною мірою залежати від ефективності фіскальних та інших заходів, що будуть здійснюватися урядом України. У той же час не існує чіткого уявлення того, яких заходів вживатиме уряд України для подолання кризи. У зв'язку з відсутністю чіткого плану заходів уряду по виходу з кризи неможливо достовірно оцінити ефект впливу поточної економічної ситуації на фінансовий стан Товариства. В результаті виникає невизначеність, яка може вплинути на майбутні операції, можливість відшкодування вартості активів Товариства та здатність обслуговувати і платити за своїми боргами в міру настання термінів їх погашення. Дана фінансова звітність не включає ніяких коригувань, які можуть мати місце в результаті такої невизначеності. Про такі коригування буде повідомлено, якщо вони стануть відомі та зможуть бути оцінені.

Валюта подання звітності та функціональна валюта, ступінь округлення. Фінансова звітність представлена в українській гривні, що є функціональною валютою Товариства. Вся фінансова інформація, представлена в українських гривнях, округлюється до найближчої тисячі, якщо не вказано інше.

Ідентифікація фінансової звітності. Зазначена фінансова звітність є індивідуальною звітністю, загального призначення.

Судження щодо перерахунку фінансової звітності в умовах гіперінфляції. Економічне середовище в країні за останні три роки дійшло таких показників, які спричинили усі передумови для необхідності проведення перерахунку фінансової звітності за 2016р. згідно з МСБО 29 «Фінансова звітність в умовах гіперінфляції».

Керівництво проаналізувало також й інші критерії та динаміку додаткових показників економічного стану в країні та дійшло висновку, що в 2016 році економіка України почала виходити із стану глибоких інфляційних процесів, та відповідно МСБО 29 економічний стан в країні не відповідає ситуації, що характеризується гіперінфляцією. Враховуючи це, управлінським персоналом Товариства прийнято рішення не проводити перерахунок фінансової звітності за 2016 р.

3. Основні положення облікової політики

Облікова політика – це конкретні принципи, основи, домовленості, правила та практика, застосовані Товариством при складанні та поданні фінансової звітності. Положення облікової політики, описані нижче, застосовувались послідовно в усіх звітних періодах, наведених в цій фінансовій звітності.

Обліковою політикою підприємства визначено наступні суттєвості інформації щодо фінансової звітності. - для статей балансу (активів, зобов'язань, капіталу) - 5 відсотків активів, власного капіталу, класу зобов'язань, - для окремих видів доходів і витрат - 2 відсотка чистого прибутку (збитку) за звітний період; - для статей звіту про фінансові результати - 5 відсотків фінансового результату від операційної діяльності; - для статей звіту про рух грошових коштів - 5 відсотків суми чистого руху грошових коштів від операційної діяльності; - для статей звіту про зміни у власному капіталі - 5 відсотків розміру власного капіталу підприємства

Вплив змін у обліковій оцінці: Перспективне визнання впливу зміни в обліковій оцінці - зміна застосовується до операцій, інших подій або умов з дати зміни в оцінці. Зміна в обліковій оцінці суми безнадійних боргів визнається в поточному періоді, тому що впливає на прибуток або збиток лише поточного періоду; зміна в попередньо оціненому строку корисної експлуатації активу, що амортизується, або в очікуваній моделі споживання майбутніх економічних вигід впливає на витрати на амортизацію за поточний період та за кожний майбутній період протягом строку корисної експлуатації активу, що залишився. Вплив змін, пов'язаний з поточним періодом, визнається як дохід

або витрати у поточному періоді. Якщо є вплив на майбутні періоди, то це визнається як дохід або витрати в таких майбутніх періодах.

Доходи і витрати

Дохід - це збільшення економічних вигід протягом облікового періоду у вигляді надходження чи збільшення корисності активів або у вигляді зменшення зобов'язань, результатом чого є збільшення власного капіталу, за винятком збільшення, пов'язаного з внесками учасників.

Витрати - це зменшення економічних вигід протягом облікового періоду у вигляді вибуття чи амортизації активів, або у вигляді виникнення зобов'язань, результатом чого є зменшення власного капіталу, за винятком зменшення, пов'язаного з виплатами учасникам. Величина доходу (виручки) від продажу товарів, робіт, послуг у ході звичайної фінансово-господарської діяльності оцінюється за справедливою вартістю отриманого, або такого, що підлягає отриманню, за мінусом повернень і всіх наданих знижок.

Виручка від продажу товарів, робіт, послуг визнається за одночасного виконання наступних умов: всі істотні ризики і вигоди, які з права власності, переходять до Товариства до покупця (замовника); товариство не зберігає за собою ні подальших управлінських функцій в тій мірі, яка зазвичай асоціюється з правом власності, ні реального контролю над реалізованими товарами, роботами, послугами; сума виручки може бути надійно оцінена; існує ймовірність отримання майбутніх економічних вигід, пов'язаних з операцією; витрати, які були понесені або будуть понесені у зв'язку з операцією, можуть бути надійно оцінені.

Основними принципами бухгалтерського обліку доходів та витрат Товариства визначено нарахування, відповідність та обачність. Доходи (витрати), що сплачуються за результатами місяця нараховуються в останній робочий день місяця. Доходи (витрати) за роботами, послугами, що надаються поетапно, нараховуються після завершення кожного етапу операції протягом дії угоди про надання (отримання) робіт, послуг. Доходи (витрати) за послугами з обов'язковим результатом нараховуються за фактом надання (отримання) послуг або за фактом досягнення передбаченого договором результату.

Основною вимогою до фінансової звітності Товариства щодо доходів і витрат є відповідність отриманих (визнаних) доходів сплаченим (визнаним) витратам, які здійснюються з метою отримання таких доходів.

Єдиний податок (4 група)

Витрати з єдиного податку розраховуються один раз на рік від загальної площі сільськогосподарського рілля. За 2016 рік сума єдиного податку складає 366153,87 гривень.

Основні засоби та нематеріальні активи

Визнання, оцінка і облік основних засобів здійснено відповідно до МСБО16 "Основні засоби". Одиницею обліку визначено окремий об'єкт основних засобів. Термін корисного використання об'єкту основних засобів, не може бути менше мінімально допустимого терміну, встановленого ПКУ для цілей податкового обліку. Ліквідаційну вартість встановлено наказом по підприємству на підставі рішення інвентаризаційної комісії. Межа суттєвості відносно визнання основних засобів встановлена у розмірі 6000,00 грн. (без врахування ПДВ). Предмети з терміном їх корисного використання більш одного року і вартістю до 6000 грн. (без врахування ПДВ) — не визнано в складі основних засобів, їх вартість враховано в складі запасів і класифікуються як малоцінні швидкозношувані предмети, витрати по таких активах визнаються в сумі 100% їх вартості при введенні в експлуатацію. Згідно з принципом визнання в п.7 МСБО16, не признається в балансовій вартості об'єкту основних засобів витрати на поточне обслуговування об'єкту. Згідно з принципом визнання в п.7 МСБО16, визначається в балансовій вартості об'єкту основних засобів собівартість замінюваної частини такого об'єкту, коли витрати понесені і якщо задовольняються критерії визнання їх кваліфікаційним активом. Після визнання активом, об'єкт основних засобів (справедливу вартість якого можна достовірно оцінити) обліковується за переоціненою сумою, яка є його справедливою вартістю на дату переоцінки мінус будь-яка подальша накопичена амортизація та подальші накопичені збитки від зменшення корисності. Переоцінки проведено з достатньою регулярністю, так щоб балансова вартість суттєво не відрізнялася від тієї, що була б визначена із застосуванням справедливої вартості на кінець звітного періоду. Згідно п.52 МСБО16 ремонт і технічне обслуговування активу не звільняє від необхідності нараховувати амортизацію.

Амортизація основних засобів розраховується прямолінійним методом відповідно до строків корисної служби, встановленими технічним персоналом підприємства.

Використання прямолінійного методу припускає, що економічні вигоди від використання основних засобів розподіляються рівномірно в кожний період нарахування амортизації.

Нарахування амортизації на придбаний актив починається з наступного місяця з моменту введення активу в експлуатацію.

Термін експлуатації основних засобів встановлює постійно діюча інвентаризаційна комісія. Склад інвентаризаційної комісії визначений у наказі про організацію обліку на підприємстві. Для кожного окремого об'єкта основних засобів строк експлуатації встановлюється інвентаризаційною комісією при надходженні його на підприємство та при визнанні його активом.

Довгострокові біологічні активи: 16 тис.грн – залишкова вартість багаторічних насаджень.

Класифікація. Віднесення до довгострокових біологічних активів до тієї чи іншої категорії залежить від їх особливостей та мети придбання, і відбувається в момент їх прийняття до обліку. Облік сільського господарства (біологічних активів) відповідає національними П(С)БО та обліку за МСФЗ (МСБО 41 та П(С)БО 30).

Запаси

Запаси підприємством визнано, оцінено і враховано в обліку згідно вимог МСБО2, собівартість запасів формувалась згідно п. 10 МСБО2. Не включались до собівартості запасів витрати згідно п.16 МСБО2. Для визначення собівартості запасів застосовано метод стандартних витрат - п.21 МСБО2. Собівартість запасів при вибутті згідно п. 25 МСФО2 визначалась за формулою – "перше надходження – перший видаток" (ФІФО). Собівартість запасів включає витрати на придбання, витрати на переробку та інші витрати, понесені під час доставки запасів на підприємство, та приведення їх у придатний стан. Витрати на придбання запасів складаються з ціни придбання, а також з витрат на транспортування, навантаження і розвантаження та інших витрат, безпосередньо пов'язаних з придбанням товарів, матеріалів та послуг. Торговельні та інші знижки, також інші подібні їм статті вираховуються при визначенні витрат на придбання. Витрати на переробку запасів охоплюють витрати, що прямо пов'язані з одиницями виробництва, наприклад оплата праці виробничого персоналу. Вони також включають систематичний розподіл постійних та змінних виробничих накладних витрат, що виникають при переробці матеріалів у готову продукцію. Балансова вартість реалізованих запасів визнається витратами періоду, в якому визнається відповідний дохід. Сума будь-якого часткового списання запасів до їх чистої вартості реалізації та всі втрати запасів визнаються витратами періоду, в якому відбувається часткове їх списання або збиток. Сума будь-якого сторнування, або будь-якого часткового списання запасів, що виникає в результаті збільшення чистої вартості реалізації, визнається як зменшення суми запасів, визнаної як витрати в періоді, в якому відбулося сторнування. Деякі запаси розподіляються на рахунки інших активів, наприклад, запас, використаний як об'єкт основних засобів, що створюються власними силами. Одиницею обліку запасів вважається найменування запасів .

Дебіторська заборгованість та аванси

Для цілей бухгалтерського обліку дебіторська заборгованість розподілена: поточну, що очікуються до відшкодування протягом не більше 12 місяців після звітного періоду, відповідно до МСБО. Поточна дебіторська заборгованість відображена за справедливою вартістю з урахуванням зменшення корисності, тобто резерву сумнівних боргів, що нараховується за методом обліку виходячи з платоспроможності окремих дебіторів.

Грошові кошти та їх еквіваленти

Грошові кошти та їх еквіваленти включають готівкові кошти в касі та кошти на рахунках у банках. Грошові кошти на рахунках у банках включають грошові кошти на поточних рахунках. Депозити в банках відсутні.

Кредиторська заборгованість за основною діяльністю та інша кредиторська заборгованість

Зобов'язання відображається в балансі, якщо його оцінка може бути достовірно визначена та існує ймовірність зменшення економічних вигод в майбутньому внаслідок його погашення. Кредиторська заборгованість за основною діяльністю та інша кредиторська заборгованість нараховується, коли контрагент виконав свої зобов'язання за договором, і обліковується за справедливою вартістю.

Витрати на персонал Товариства та відповідні відрахування

Оплата праці проводиться відповідно до колективного договору товариства і вимогами МСБО19. Працівники надають послуги Товариству на основі повного робочого дня, деколи - неповного робочого дня, постійної зайнятості, періодичної зайнятості та на тимчасовій основі. Застосовується погодинна та контрактна системи оплати праці.

На підприємстві створюється забезпечення виплат відпусток працівникам. За рік нараховано 82 тис.грн, використано на суму 99 тис.грн. Залишок на 01.01.2017 року в сумі 52 тис.грн. Резерви коштів на додаткове пенсійне забезпечення, на реструктуризацію, виконання зобов'язань при припиненні діяльності - не створюються.

Дивіденди

Дивіденди акціонерам Товариства визнаються в момент, коли їхня виплата є юридично обґрунтованою. Дивіденди на протязі існування Товариства не нараховувалися та виплачувалися.

4. Нові та переглянуті стандарти та тлумачення

Рада з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (МСБО) випустила велику кількість стандартів та поправок до них, перелік яких наведено у таблиці:

<i>Назва</i>	<i>Статус</i>	<i>Дата випуску першої редакції стандарту</i>	<i>Дата набрання чинності (річні періоди, що починаються на вказану дату або після неї)</i>
Набирають чинності для річних (і відповідних проміжних) періодів, що закінчуються 31 грудня 2016р. або після цієї дати			
МСФЗ (IFRS) 14 “Відстрочені рахунки тарифного регулювання”	Допускається дострокове застосування	Січень 2014р.	1 січня 2016р.
Поправки до МСФЗ (IAS) 16 і МСФЗ (IAS) 38 - “Роз’яснення допустимих методів амортизації”	Допускається дострокове застосування	Травень 2014р.	1 січня 2016р.
Поправки до МСФЗ (IFRS) 11 - “Облік придбання долей участі в спільних операціях»	Допускається дострокове застосування	Травень 2014р.	1 січня 2016р.
Поправки до МСФЗ (IAS) 16 і МСФЗ (IAS) 41 - “Сільське господарство: плодові культури”	Допускається дострокове застосування	Червень 2014р.	1 січня 2016р.
Поправки до МСФЗ (IAS) 27 - “Метод дольової участі в окремій фінансовій звітності”	Допускається дострокове застосування	Серпень 2014р.	1 січня 2016р.
“Щорічні удосконалення МСФЗ, період 2012-2014рр.”	Допускається дострокове застосування	Вересень 2014р.	1 січня 2016р.
Поправки до МСФЗ (IFRS) 10, МСФЗ (IFRS) 12 та МСФЗ (IAS) 28 - “Інвестиційні організації: застосування винятків щодо консолідації”	Допускається дострокове застосування	Грудень 2014р.	1 січня 2016р.
Поправки до МСФЗ (IAS) 7 - “Ініціатива у сфері розкриття інформації”	Допускається дострокове застосування	Грудень 2014р.	1 січня 2017р.
Поправки до МСФЗ (IAS) 12 «Визнання відстрочених податкових активів щодо нереалізованих збитків»	Допускається дострокове застосування		1 січня 2017р.
МСФЗ (IFRS) 15 “Виручка за договорами з покупцями”	Допускається дострокове застосування	Травень 2014р.	1 січня 2018р.
МСФЗ (IFRS) 9 “Фінансові інструменти” (випущений у 2014р.)	Допускається дострокове застосування	Липень 2014р.	1 січня 2018р.
Поправки до МСФЗ (IFRS) 10 і МСФЗ (IAS) 28 - “Продаж або внесок активів в угодах між інвесторами і його залежною організацією або спільним підприємством”	Допускається дострокове застосування	Вересень 2014р.	Не відома
Поправки до МСФЗ (IFRS) 2 «Класифікація й оцінка операцій з виплат на основі акцій»	Допускається дострокове застосування		1 січня 2018р.
МСФЗ (IFRS) 16 “Оренда”	Допускається дострокове застосування	Січень 2016	1 січня 2019р.

Перелічені вище стандарти та поправки, які набирають чинності для річних (і відповідних проміжних) періодів, що закінчуються 31 грудня 2016р. або після цієї дати не мають суттєвого впливу на фінансове положення та фінансовий результат Товариства.

Що стосується застосування інших стандартів та інтерпретацій, що були опубліковані, але не

набрали чинності, вони не впливають на звітність 2016 року, оскільки не будуть застосовуватись Товариством раніше їх вступу в чинність. Керівництво Товариства розглядає застосування таких стандартів у фінансовій звітності за відповідні майбутні періоди. Вплив застосування даних стандартів на фінансову звітність за майбутні періоди в даний час оцінюються керівництвом.

5. Істотні облікові судження, оцінні значення і допущення

Товариство використовує оцінки і робить припущення, які впливають на суми активів та зобов'язань, що відображаються у фінансовій звітності протягом наступного фінансового року. Оцінки та судження постійно аналізуються і ґрунтуються на минулому досвіді керівництва та інших факторах, включаючи очікування майбутніх подій, які при існуючих обставинах вважаються обґрунтованими.

При застосуванні принципів бухгалтерського обліку, крім згаданих оцінок, керівництво також використовує певні судження. При визначенні суми резервів Товариство враховує попередній досвід і минулі виплати на покриття збитків та існуючі суми невиплачених відшкодувань. Допущення і оцінні значення Товариства засновані на вихідних даних, які воно мала в своєму розпорядженні на момент підготовки фінансової звітності. Проте поточні обставини і допущення відносно майбутнього можуть змінюватися зважаючи на ринкові зміни або непідконтрольних Товариства обставини. Такі зміни відображаються в допущеннях у міру того, як вони відбуваються.

Оцінки та припущення

Нижче подані основні припущення, що стосуються майбутнього та інших основних джерел невизначеності оцінок на звітну дату, які несуть у собі значний ризик виникнення необхідності внесення суттєвих коригувань до балансової вартості активів та зобов'язань протягом наступного фінансового року. Оцінки та припущення підприємства ґрунтувалися на параметрах, доступних у процесі складання фінансової звітності. Однак поточні обставини та припущення щодо перспектив можуть змінитися під впливом ринкових змін або обставин, які не піддаються контролю підприємства. Такі зміни відображаються у припущеннях по мірі їхнього виникнення.

Податки

Українське законодавство й нормативні акти, що регулюють сферу оподаткування та інші аспекти діяльності компаній, продовжують змінюватися. Положення законів і нормативних документів зазвичай є нечіткими й тлумачаться по-різному місцевими, регіональними й державними органами, а також іншими урядовими установами. Випадки розбіжностей у тлумаченні законодавства є непоодинокими. Керівництво вважає, що тлумачення ним положень законодавства, які регулюють діяльність підприємства, є правильним, і що підприємство дотрималось усіх нормативних положень, а всі передбачені законодавством податки були сплачені або нараховані.

Зменшення корисності основних засобів

Керівництво підприємства регулярно виконує процедури для визначення наявності ознак зменшення корисності та перевірки на предмет можливості відшкодування балансової вартості основних засобів, які вважаються єдиним підрозділом, що генерує грошові потоки. Визначення зменшення корисності основних засобів передбачає застосування оцінок, які включають, зокрема, встановлення причини, часу та суми зменшення корисності. Зменшення корисності ґрунтується на великій кількості факторів, як-то: зміна поточного конкурентного середовища, збільшення вартості капіталу, зміни у майбутній доступності фінансування, припинення певного виду діяльності, поточна вартість відшкодування та інші зміни в обставинах, які свідчать про зменшення корисності. Методи, що використовуються для визначення вартості використання, включають методи дисконтування грошових потоків, застосування яких вимагає від Підприємства здійснити оцінку майбутніх грошових потоків від групи активів, що генерують грошові потоки, а також обрати прийнятну ставку дисконтування для визначення теперішньої вартості таких грошових потоків. Такі оцінки, включаючи застосовувані методи, можуть мати суттєвий вплив на відшкодовувану вартість та, зрештою, на суму зменшення корисності основних засобів.

Станом на 1 січня 2017р. та 31 грудня 2015р. керівництво підприємства не виявило жодних ознак зменшення корисності балансової вартості основних засобів.

Строки корисного використання основних засобів

Підприємство оцінює залишковий строк корисного використання основних засобів щонайменше на кінець кожного фінансового року. Якщо очікування відрізняються від попередніх оцінок, зміни обліковуються як зміни в облікових оцінках відповідно до МСБО (IAS) 8 "Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки". Такі оцінки можуть мати суттєвий вплив на балансову вартість основних засобів та суму амортизації, визнану у звіті про прибутки та збитки.

За рік, що закінчився 31 грудня 2016р., не відбулось змін строків корисного використання об'єктів основних засобів.

Первинне визнання операцій із зв'язаними сторонами. В ході своєї звичайної діяльності Товариство проводить операції із зв'язаними сторонами. Відповідно до МСФО (IAS) 39, фінансові інструменти повинні спочатку обліковуватися за справедливою вартістю. За відсутності активного ринку для таких операцій для того, щоб визначити, здійснювалися операції по ринкових або не ринкових процентних ставках, використовуються професійні думки. Підставою для думки є ціноутворення на аналогічні види операцій з незв'язаними сторонами і аналіз ринкової ставки відсотка. Умови відносно операцій із зв'язаними сторонами відображені в Примітці 8.2.

Зменшення корисності торгової та іншої дебіторської заборгованості

Підприємство оцінює ймовірність погашення торгової та іншої дебіторської заборгованості на підставі аналізу конкретної й загальної заборгованості. При цьому в розрахунок беруться такі фактори, як результати аналізу торгової та іншої дебіторської заборгованості за строками погашення, а також фінансовий стан і дані про погашення заборгованості цими клієнтами в минулому. Якщо фактична сума погашення буде меншою за суму, визначену керівництвом, підприємство повинно буде відобразити додаткові витрати за безнадійною заборгованістю.

На кінець року, що закінчився 31 грудня 2016р., за торговою дебіторською заборгованістю резерв не нарахований, заборгованість є поточною, реальною до погашення.

6. Рекласифікації у фінансової звітності за звітний рік у порівнянні з фінансовою звітністю попереднього року та виправлення помилок

Рекласифікації порівняльних сум не було.

Виправлення помилок минулих періодів протягом 2016 року не було.

7. Розкриття інформації, що підтверджує статті, подані у звітності (тис.грн.)

Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2016	2015
Дохід від реалізації готової продукції рослинництва, у т.ч.:	8576	9310
а) ячмінь	219	2601
б) пшениця	1463	2640
в) соняшник	6394	4030
г) льон	499	-
д) комбікорм	1	39
Дохід від реалізації послуг сільськогосподарського призначення	-	12
Всього	8576	9322

Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) за 2015 рік склала 6420 тис.грн., за 2016 рік — 7192 тис.грн., у т.ч.:

– собівартість реалізованої готової продукції рослинництва — 6701 тис.грн.;

– собівартість реалізованої іншої готової продукції рослинництва — 491 тис.грн.

Інші операційні доходи	2016	2015
Дохід від операційної оренди активів	67	95
Дохід від реалізації інших оборотних активів	809	200
Дохід від списання кредиторської заборгованості	52	-
Безповоротня фінансова допомога	750	210
Інші доходи операційної діяльності (в т.ч. ПДВ, який залишається у розпорядженні підприємства)	205	1538
Всього	1883	2043

Адміністративні витрати за 2015 рік склали 539 тис.грн., за 2016 рік — 613 тис.грн., а саме:

– витрати на персонал (заробітна плата, премії, відпускні, інші компенсаційні виплати, ЕСВ)

- 408 тис.грн.;
- нарахування резерву відпусток - 27 тис.грн.;
- паливо, енергія — 28 тис.грн.;
- амортизація необоротних активів — 41 тис.грн.;
- інші — 109 тис.грн.

Інші операційні витрати	2016	2015
Собівартість реалізованих запасів	732	199
Амортизація об'єктів інфраструктури	63	65
Нестачі та втрати від псування цінностей	3	7
Втрати від знецінення запасів	471	-
Сумнівні борги	25	-
Інше	30	-
Всього	1324	271

Інші доходи	2016	2015
Дохід від оприбуткування матеріалів, отриманих при ліквідації основних засобів	32	8

Інші витрати	2016	2015
Втрати від зменшення корисності активів	-	-
Списання необоротних активів	-	17
Всього	-	17

Прибуток на акцію від триваючої діяльності та діяльності, що припиняється, у т.ч.:

прибуток, що припадає на власників звичайних акцій — 0,04 грн.;

середньозважена кількість звичайних акцій, що знаходилися в обігу протягом періоду — 35343400 штук;

базисний прибуток на акцію за звітний рік, що припадає на власників звичайних акцій — 0,04 грн.;

розбавлений прибуток на акцію за звітний рік, що припадає на власників звичайних акцій — 0,04 грн.

Необоротні активи

Необоротні активи товариства на 31.12.2016р. складають 14557 тис.грн., а саме:

- основні засоби - 14541 тис.грн.;
- дострокові біологічні активи — 16 тис.грн.

Підприємство визнає матеріальний об'єкт основним засобом, якщо він утримується з метою використання їх у процесі своєї діяльності, надання послуг, або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року. *Первісно* Підприємство оцінює основні засоби за собівартістю. *Подальші витрати.* Підприємство не визнає в балансовій вартості об'єкта основних засобів витрати на щоденне обслуговування, ремонт та технічне обслуговування об'єкта. Ці витрати визнаються в прибутку чи збитку, коли вони понесені. В балансовій вартості об'єкта основних засобів визнаються такі подальші витрати, які задовольняють критеріям визнання активу. Інвентаризація, згідно з діючим законодавством, проводиться кожен рік. Ремонт, модернізація та переоцінка відображаються в обліку відповідно до вимог МСБО 16.

Методом амортизації основних засобів підприємством обрано прямолінійний метод, що відповідає обраній обліковій політиці підприємства. Амортизацію активу починають, коли він стає

придатним для використання. Амортизацію активу припиняють на одну з двох дат, яка відбувається раніше: на дату, з якої актив класифікують як утримуваний для продажу, або на дату, з якої припиняють визнання активу.

Основні засоби за залишковою вартістю по групах наведені нижче, тис.грн:

групи	будинки, споруди та передавальні пристрої	машини та обладнання	транспортні засоби	інструменти, прилади та інвентар	малоцінні предмети	Всього
01.01.14	7467	1770	103	13	-	9353
Надійшло за рік	-	14	-	-	5	19
амортизація	-234	-356	-28	-3	-4	-625
вибуло	-1606	-39	-29	-	-1	-1675
31.12.14	5627	1389	46	10	-	7072
Надійшло за рік	-	222	-	-	-	222
амортизація	-292	-287	-14	-2	-	-595
вибуло	-	-8	-	-	-	-8
31.12.15	5335	1316	32	8	-	6691
Дооцінка (уцінка)	-	8260	444	158	-	8862
Надійшло за рік	-	-	-	-	5	5
амортизація	-291	-684	-32	-4	-5	-1016
вибуло	-	-	-	-1	-	-1
31.12.16	5044	8892	444	161	0	14541

Станом на 01.12.2016р. Приватним підприємством “Агенство “Оцінка і право” проведена незалежна оцінка сільськогосподарського обладнання, інструментів, приладів, інвентаря і транспортних засобів з метою визначення ринкової вартості. Сума дооцінки первісної вартості склала 258715 тис.грн., сума дооцінки зносу — 249853 тис.грн. Сума дооцінки залишкової вартості — 8862 тис.грн.

Основних засобів щодо яких передбачені обмеження права власності відсутні. Основних засобів оформлених у заставу немає.

Первісна вартість повністю амортизованих основних засобів — 49 тис.грн.

Нематеріальні активи відсутні

Довгострокові біологічні активи - 16 тис.грн – залишкова вартість багаторічних насаджень.

Метод нарахування амортизації вищевказаних активів – зменшення залишкової вартості за нормою - 5% за рік.

	Багаторічні насадження	Агроліс	Усього
Первісна вартість на 31.12.14	39	61	100
Знос на 31.12.14	-28	-53	-81
Залишкова вартість на 31.12.14	11	8	19
Нараховано знос за 2015 рік	-1	-	-1
Первісна вартість на 31.12.15	39	61	100
Знос на 31.12.15	-29	-53	-82
Залишкова вартість на 31.12.15	10	8	18
Нараховано знос за 2016 рік	-1	-1	-2
Первісна вартість на 31.12.16	39	61	100
Знос на 31.12.16	-30	-54	-84
Залишкова вартість на 31.12.16	9	7	16

Незавершені капітальні інвестиції станом на 31.12.16р. відсутні.

Оборотні активи

Оборотні активи товариства на 31.12.2016р. складають 5965 тис.грн., а саме:

- запаси — 1536 тис.грн.;
- дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги — 52 тис.грн.;
- дебіторська заборгованість за розрахунками за виданими авансами — 29 тис.грн.;
- дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом — 46 тис.грн.;
- інша поточна дебіторська заборгованість — 3000 тис.грн.
- гроші та їх еквіваленти — 1302 тис.грн

Запаси

У статті «Запаси» відображена балансова вартість запасів станом на 31.12.2016 року в сумі 1536 тис.грн. Запаси визнаються, оцінюються згідно з вимогами МСБЗ (IAS) 41 «Сільське господарство» та МСБЗ (IAS) 2 «Запаси». Причому МСБЗ (IAS) 41 «Сільське господарство» застосовується для обліку сільськогосподарської продукції (продукції отриманої від біологічних активів) тільки в момент її отримання (збору). Для наступного обліку застосовується МСФЗ (IAS) 2 "Запаси", відповідно в цьому стандарті не розглядаються питання переробки сільськогосподарської продукції після її збору (така переробка не відноситься до сільськогосподарської діяльності). Одиницею бухгалтерського обліку запасів визнається їх найменування. Відповідно до МСБО№2 запаси класифікуються на види.

Згідно п.9 МСБЗ (IAS) 2 «Запаси» оцінюються по меншій з таких двох величин: собівартість або чиста вартість реалізації. Товариством забезпечено незмінність визначених методів оцінки вибуття запасів протягом звітного періоду. Дооцінка та уцінка залишків товарно-матеріальних цінностей у Товаристві протягом 2016 року не проводилась.

Групи	31.12.16	31.12.15
Сировина і матеріали	2	3
Паливо	38	13
Будівельні матеріали	3	1
Запасні частини	152	36
Матеріали сільськогосподарського призначення	129	253
Інші	5	8
Незавершене виробництво	1163	797
Готова продукція	44	-
Всього за чистою вартістю реалізації:	1536	1111

Запасів, переданих у переробку, оформлених у заставу та переданих на комісію немає.

Сума запасів, визнаних як витрати протягом періоду:

Групи	31.12.16
Сировина і матеріали	11
Паливо	982
Запасні частини	564
Матеріали сільськогосподарського призначення	879
Інші	5
Всього	2441

Сума списання вартості запасів, визнана як витрати (собівартість, операційні витрати та ін.) (п. 36 МСБО 2 «Запаси»)

Собівартість реалізованої готової продукції рослинництва — 6701 тис.грн.

Собівартість реалізованої іншої готової продукції рослинництва — 491 тис.грн.

Собівартість реалізованих виробничих запасів — 733 тис.грн.

Нестачі та втрати від псування цінностей — 3 тис.грн

Втрати від знецінення запасів - 471 тис.грн.

Дебіторська заборгованість

Дебіторська заборгованість обліковується згідно з МСБО №39 «Фінансові інструменти: визнання та оцінка». Дебіторська заборгованість, визнається як фінансові активи (за виключенням дебіторської заборгованості, за якою не очікується отримання грошових коштів або фінансових інструментів, за розрахунками з операційної оренди та за розрахунками с бюджетом) та первісно оцінюються за справедливою вартістю плюс відповідні витрати на проведення операцій. Після первісного визнання дебіторська заборгованість оцінюються за амортизованою собівартістю, з застосуванням методу ефективного відсотка. Якщо є об'єктивне свідчення того, що відбувся збиток від зменшення корисності, балансова вартість активу зменшується на суму таких збитків із застосуванням рахунку резервів.

Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги — 52 тис.грн, у т.ч.:

– ПАТ “Запоріжсталь” - 46 тис.грн — за металобрухт;

– ПРАТ “Київстар” - 3 тис.грн.

Середньорічна оборотність товарної дебіторської заборгованості – показує скільки разів на рік обернулися кошти, вкладені у розрахунки.

Показник оборотності дебіторської заборгованості = Виручка / Середньорічна сума дебіторської заборгованості

Середньорічний обсяг дебіторської заборгованості = (Дебіторська заборгованість на початок року + Дебіторська заборгованість на кінець року) / 2

Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості (2015р.) = $9322 / ((28+440)/2) = 9322/234=39,84$.

Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості (2016р.) = $8576 / ((440+52)/2) = 8576/246=34,86$

У 2015 році оборотність товарної дебіторської заборгованості вище, ніж у 2016 році. Показники оборотності дебіторської заборгованості корисно порівнювати з оборотністю кредиторської заборгованості.

Дебіторська заборгованість за розрахунками за виданими авансами - 29 тис.грн., у т.ч.:

– ФОП Печерикін В.Л. - 2 тис.грн. - за запчастини;

– ТОВ “Техноторг Дон” - 12 тис.грн. - за запчастини;

– ПП Синьоокий Д.М. - 12 тис.грн. - за запчастини;

– ВАТ “Запоріжжяобленерго” - 3 тис.грн. - за електроенергію.

Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом - 46 тис.грн., у т.ч.:

– з ЄСВ — 3 тис.грн.;

– с/г ПДВ — 43 тис.грн.

Інша поточна дебіторська заборгованість — 3000 тис.грн. - заборгованість за виданою безвідсотковою поворотною фінансовою допомогою ТОВ “ПЖК “Запоріжжя” строком до 31.12.2017р.

Аналіз дебіторської заборгованості показав, що вся заборгованість є поточною, реальною до погашення. Сумнівна заборгованість відсутня. Резерв знецінення щодо товарної дебіторської заборгованості визначається на підставі платоспроможності окремих дебіторів, станом на 31.12.2016р. відсутній. Рух резерву щодо дебіторської заборгованості протягом 2016 року відсутній.

Грошові кошти в національній валюті

Станом на 31.12.2016р. грошові кошти та їх еквіваленти в балансі складають 1302 тис.грн. (в національній валюті).

Зокрема, структура розміщення грошових коштів та їх еквівалентів товариства наступна:

– поточні рахунки в банку – 1302 тис.грн.

Всі кошти знаходяться на банківських рахунках в національній валюті, рахунки в іноземній валюті в ПРАТ "ДРУЖБА." відсутні.

Необоротні активи, призначені для продажу, та групи вибуття

Балансова вартість основних засобів, які вибули з активного використання та класифіковані як утримувані для продажу відповідно до МСФЗ 5 «Необоротні активи, призначені для продажу, та групи вибуття» станом на 31.12.2016р. складають 59 тис.грн., а саме:

- будівля вагів — 4 тис.грн.;
- гараж 1 — 39 тис.грн.;
- гараж 2 — 15 тис.грн.;
- комп'ютер 2 шт. – 1 тис.грн.

Протягом 2016 року відбувся продаж:

- будівля червоного кутка — 37 тис.грн.;
- спец. автомобіль — 28 тис.грн.;
- свинарник 1 — 79 тис.грн.;
- свинарник 2 — 234 тис.грн.;
- кормокухня — 49 тис.грн.;
- маточник — 234 тис.грн.;
- огорожа свинарників — 28 тис.грн.

В березні 2016р. ПП "Агенство"Оцінка і право" виконало оцінку майна (свинарник 1, свинарник 2, кормокухня, маточник, огорожа свинарників), в результаті чого була здійснена уцінка майна:

- свинарник1 - 62 тис.грн,
- свинарник2 – 215 тис.грн.,
- кормокухня – 76 тис.грн.,
- маточник – 93 тис.грн.,
- огорожа – 25 тис.грн.

Всього уцінка – 471 тис.грн.

Власний капітал

Статутний капітал ПРАТ "ДРУЖБА." становить 8 835 850 гривень 00 копійок. Статутний капітал Товариства поділено на 35 343 400 штук простих іменних акцій номінальною вартістю 0,25 грн. Форма існування — бездокументарна. Статутний капітал сплачений повністю.

Узгодження кількості акцій в обігу на початок та на кінець 2016р. - 35 343 400 штук.

Частки в суб'єкті господарювання, утримувані суб'єктом господарювання чи його дочірніми або асоційованими підприємствами (п. 34 МСБО 32 «Фінансові інструменти: подання», п. 17 МСБО 24 «Розкриття інформації про зв'язані сторони») відсутні.

Акції, зарезервовані для випуску на умовах опціонів і контрактів з продажу, включаючи умови та суми відсутні.

Статутний капітал в 2016 році не змінювався та склав 8836 тис.грн.

Капітал у дооцінках на кінець 2016р. склав 15614 тис.грн. - дооцінка основних засобів товариства. Зменшення відбулося за рахунок списання суми дооцінки реалізованих необоротних активів на суму 903 тис.грн., збільшення за рахунок проведеної дооцінки на 8862 тис.грн.

Нерозподілений прибуток (непокритий збиток) на кінець 2016р. склав “мінус” 4277 тис.грн, тобто непокритий збиток зменшився у порівнянні з 2015р. на 2265 тис.грн. (за рахунок прибутку поточного року 1362 тис.грн та списання суми дооцінки 903 тис.грн).

Резервний капітал та інші резерви не створені.

Таким чином власний капітал товариства на кінець 2016 року склав 20173 тис.грн., що більше на 10224 тис.грн. у порівнянні з 2015 роком.

Довгострокові зобов'язання і забезпечення станом на 31.12.15р. відсутні. За 2016 рік нараховано цільового фінансування 236 тис.грн., використано — 200 тис.грн. Дебетове сальдо на 31.12.2015р. складало 35 тис.грн, та було відображено у складі дебіторської заборгованості за розрахунками з бюджетом. Станом на 31.12.2016р. довгострокові зобов'язання за цільовим фінансуванням складають 1 тис.грн.

Поточні зобов'язання і забезпечення станом на 31.12.16р. складають 407 тис.грн., у т.ч.:

- поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги — 66 тис.грн. (з них ТОВ “ПЖК Запоріжжя” - за гнй — 65 тис.грн.);

- поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом — 9 тис.грн.;
- поточна кредиторська заборгованість за розрахунками зі страхування — 11 тис.грн.;
- поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з оплати праці (заробітна плата — 42 тис.грн., депонована зарплата — 2 тис.грн.) — 44 тис.грн.;
- поточні забезпечення (забезпечення на виплату відпусток) — 52 тис.грн.;
- інші поточні зобов'язання — 225 тис.грн. (розрахунки з орендарями за земельні паї — 216 тис.грн., податковий кредит — 7 тис.грн., інші — 2 тис.грн.).

Заборгованість перед пов'язаними особами відсутня.

Поточні забезпечення (забезпечення на виплату відпусток) станом на 31.12.15р. - 69 тис.грн., станом на 31.12.2016р. - 52 тис. грн. Протягом звітного року використано 99 тис.грн. забезпечень, нараховано — 82 тис.грн.

Резерви коштів на додаткове пенсійне забезпечення, на реструктуризацію, виконання зобов'язань при припиненні діяльності - не створюються.

Кредити банків відсутні.

Середньорічна оборотність товарної кредиторської заборгованості – показує розширення або зниження комерційного кредиту, наданого підприємству.

Показник оборотності кредиторської заборгованості = Чиста виручка від реалізації продукції/ Середньорічна сума кредиторської заборгованості ;

Середньорічна сума кредиторської заборгованості = (Кредиторська заборгованість на початок року + Кредиторська заборгованість на кінець року) / 2

Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості (2015р.) = 9322 / (65/2) = 9322/32,5=286,83.

Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості (2016р.) = 8576 / ((65+66)/2) = 8576/65,5=130,93.

Оборотність товарної кредиторської заборгованості значно вище за оборотність товарної дебіторської заборгованості, тобто підприємство має високу швидкість оплати заборгованості за рахунок власних оборотних коштів.

Аналіз товарної кредиторської заборгованості за термінами погашення показав, що вся заборгованість є поточною.

Визнаний дохід від списання товарної кредиторської заборгованості у звітному році, у т.ч. перед пов'язаними сторонами (МСФЗ 7 «Фінансові інструменти: розкриття інформації») відсутній.

Коригування нерозподіленого прибутку (МСФЗ 7 «Фінансові інструменти: розкриття інформації») протягом 2016 року не відбувалось.

Звіт про рух грошових коштів

Звіт грошових коштів Товариства за звітний період складено за вимогами МСБО 7 «Звіт про рух грошових коштів» за прямим методом, згідно з яким розкривається інформація про основні класи валових надходжень грошових коштів чи валових виплат грошових коштів на нетто-основі. У звіті відображено рух грошових коштів від операційної та неопераційної (інвестиційної та фінансової) діяльності.

Чистий рух грошових коштів від операційної діяльності за звітний період становить 2358 тис. грн.

Інші надходження (рядок 3095) — 4 тис.грн - фінансування матеріального забезпечення застрахованих осіб (лікарняні з фонду соціального страхування).

Інші витрачання (рядок 3190) — 1428 тис.грн., в т.ч.:

- 1416 тис.грн - виплата за оренду земельних паїв;
- 12 тис.грн. - аліменти.

Чистий рух грошових коштів від інвестиційної діяльності за звітний період становить 915 тис.грн. (отримані кошти від продажу необоротних активів).

Чистий рух грошових коштів від фінансової діяльності за звітний період становить - “мінус” 2288 тис.грн.

Інші надходження (рядок 3340) — 2700 тис.грн., а саме:

- 1950 тис.грн. - поворотня фінансова допомога згідно договорів з ТОВ “ДІВАТА ГРУП”;
- 750 тис.грн. - безповоротня фінансова допомога згідно договору з ТОВ “ГЛОБАЛ КОМПАНІ ВМ”.

Інші платежі (рядок 3390) — 4988 тис.грн., а саме:

- 3000 тис.грн. - надання поворотної фінансової допомоги ТОВ «ПЖК «Запоріжжя»;
- 1950 тис.грн. - повернення поворотної фінансової допомоги згідно договорів з ТОВ «ДІВАТА ГРУП»;
- 7 тис.грн. - за депозитарний облік цінних паперів Емітента ПрАТ «Запоріжсталь-АГ»;
- 6 тис.грн. - оплата банківських послуг ПАТ «Райффайзен Банк Аваль»;
- 23 тис.грн. - оплата банківських послуг ПАТ «ПУМБ»;
- 2 тис.грн. - за депозитарний облік цінних паперів Емітента ПАТ «Національний депозитарій України».

Результатом чистого руху коштів від діяльності Товариства за звітний період є надходження грошових коштів в сумі (+) 985 тис. грн.

Грошові потоки в іноземній валюті відсутні.

Звіт про власний капітал

Власний капітал – частина в активах підприємства, що залишається після вирахування його зобов'язань. В міжнародних стандартах не подано визначення власного капіталу. Еквівалентом терміну «власний капітал» є термін «чисті активи». Якщо в українському законодавстві власний капітал регулюється П(С)БО 5 «Звіт про власний капітал» та Законом України «Про акціонерні товариства» від 17.09.2008 року із змінами та доповненнями, то в міжнародних стандартах практика обліку власного капіталу широко варіюється. В переліку міжнародних стандартів відсутній стандарт, що регламентує порядок обліку власного капіталу. Хоча в міжнародних стандартах можна знайти: визначення власного капіталу (Концептуальні основи), вимоги до розкриття інформації у звітності (МСФЗ № 1), правило класифікації фінансових інструментів, які мають характеристики як капіталу, так і характеристики зобов'язань (МСФЗ № 39), і деякі рекомендації щодо відображення дивідендів (МСФЗ 10), власних викуплених акцій (Інтерпретація № 16) та витрат, пов'язаних з випуском акцій (Інтерпретація № 17). У національних та міжнародних стандартах обліку власний капітал зазначається як один з основних елементів фінансової звітності. Величина та структура власного капіталу мають принципове значення для управлінського персоналу та користувачів фінансової звітності. Інформація про зміни у власному капіталі за міжнародними стандартами розкривається в спеціальній формі звітності – звіті про зміни у власному капіталі, а за національними – у звіті про власний капітал. Звіт про власний капітал Товариства за звітний період складено за вимогами МСБО, згідно з яким розкривається інформація про зміни у власному капіталу.

Зміни відбулися за рахунок списання суми дооцінки реалізованих основних засобів на суму 903 тис.грн., дооцінки основних засобів на суму 8862 тис.грн., та отриманого прибутку в 2016 році в сумі 1362 тис.грн. Власний капітал за рік збільшився на 10224 тис.грн. Сальдо на 31.12.2016 року – 20173 тис.грн.

8. Розкриття іншої інформації

8.1 Цілі, політика та процеси в області управління капіталом

Здатність капіталу генерувати грошові потоки та створювати нову вартість обумовлюють необхідність науково обґрунтованого системного управління ним на всіх стадіях кругообігу з урахуванням сучасних тенденцій інноваційного розвитку суб'єктів господарювання, які орієнтовані на економічне зростання. Управління капіталом розглядають як систему принципів і методів розробки і реалізації управлінських рішень, пов'язаних з оптимальним його формуванням з різноманітних джерел, а також забезпеченням ефективного його використання у різних видах господарської діяльності підприємства.

Управління капіталом – основне завдання фінансового менеджменту, оскільки обсяг, структура та вартість капіталу суттєво впливають на основні показники фінансово-господарської діяльності даного підприємства та в цілому на ефективність його діяльності.

Управління капіталом сільськогосподарського підприємства, як і весь процес управління, містить стратегію і тактику управління. Стратегія - це загальний напрямок і спосіб використання засобів для досягнення поставленої мети. Встановлюючи визначені правила й обмеження, стратегія дає змогу сконцентрувати зусилля на тих варіантах рішень, що не суперечать обраному напрямку управлінської діяльності. Тактика управління — це конкретні методи і прийоми досягнення поставленої мети у визначеній ситуації й у визначений момент часу. Завдання тактики управління — вибір найоптимальнішого рішення і способів його втілення в ситуації, яка склалася. Від рівня

розвитку та вдосконалення системи управління капіталом значною мірою залежить ефективність господарської діяльності.

Управління капіталом підприємства тісно пов'язане із прийняттям управлінських рішень, оскільки його величина та динаміка є важливими критеріями для встановлення їх оптимальності.

Отже, налагоджена система принципів і методів управління капіталом передбачає:

- розроблення загальної стратегії управління капіталом;
- чітку постановку цілей і завдань управління капіталом, а також контроль за їх дотриманням у майбутньому періоді;
- удосконалення методики визначення й аналізу ефективності використання власного, позикового та залученого капіталу;
- пошук шляхів оптимізації процесу управління капіталом, а також їх аналізу і впровадження;
- розроблення методики оперативного управління високоліквідними обіговими активами;
- орієнтацію на використання внутрішніх важелів впливу на процес управління капіталом та оптимізацію структури капіталу.

Оптимізація структури капіталу є одним з найбільш важливих і складних завдань, які вирішуються у процесі стратегічної оцінки фінансування підприємства в сучасних умовах. Процес оптимізації структури капіталу вимагає певної логічної послідовності, зокрема: проведення аналізу складу і структури капіталу підприємства за ряд періодів. При цьому аналізуються такі параметри, як коефіцієнти фінансової незалежності, заборгованості, співвідношення між короткостроковими та довгостроковими зобов'язаннями, показники оборотності та дохідності активів і власного капіталу. Надалі вивчаються ключові чинники, що визначають структуру капіталу, а саме: галузеві особливості фінансово-господарської діяльності підприємства, рівень поточної діяльності, податкове навантаження на підприємство, стадії життєвого циклу підприємства, що особливо актуальним є для сільськогосподарських підприємств.

Сільськогосподарські підприємства мають найбільший період обороту капіталу. Від їх діяльності залежить розвиток переробної, харчової та інших галузей промисловості. Нині одиниця валової продукції сільського господарства створює умови для виробництва більше десяти її одиниць в інших галузях економіки країни.

Отже, управління капіталом сільськогосподарських підприємств – це система принципів і методів розробки і реалізації управлінських рішень, пов'язаних з оптимальним його формуванням з різноманітних джерел, а також забезпеченням ефективного його використання у різних видах господарської діяльності підприємства. Під час розроблення фінансової політики підприємства обирається така структура капіталу, при якій забезпечується найефективніша пропорційність між коефіцієнтами дохідності та фінансової стійкості підприємства, тобто максимізується його ринкова вартість.

Політика управлінського персоналу передбачає підтримку стабільного рівня капіталу для забезпечення довіри з боку інвесторів, кредиторів та інших учасників ринку, а також для забезпечення сталого розвитку господарської діяльності в майбутньому. Управлінський персонал контролює доходність капіталу, яку підприємство визначає як відношення прибутку від операцій до суми власного капіталу.

8.2 Розкриття операцій з пов'язаними сторонами

Пов'язаними особами для Товариства:

- є акціонери емітента;
- особи, частка яких становить понад 10% у статутному капіталі Товариства;
- посадові особи Товариства та члени їхніх сімей;
- особи, що діють від імені Товариства за відповідним дорученням, або особи, від імені яких діє Товариство;
- особи, які відповідно до законодавства України контролюють діяльність Товариства;
- юридичні особи, що контролюються Товариством або разом з нею перебувають під контролем третьої особи.

Пов'язані сторони — юридична особа — власник істотної участі:

П.І.Б. фізичної	Характер відношень	Види здійснених	Обсяг таких операцій	Застосовані методи
-----------------	--------------------	-----------------	----------------------	--------------------

особи або найменування юридичної особи	між зв'язаними сторонами	операцій між зв'язаними сторонами	в загальному обсягу	оцінки активів та зобов'язань в операціях зі зв'язаними сторонами
ПАТ «Запоріжсталь»	Одноосібний член Наглядової Ради — до 01.05.2016р. Акціонер (96.1204% акцій)	1) Продаж металобрухту (договір №20/2016/3567 від 19.12.2016р., ПАТ «Запоріжсталь» - покупець)	46390,40 грн — на 31.12.2016р. дебіторська заборгованість	Балансової вартості

Розкриття інформації щодо компенсації провідному управлінському персоналу

Протягом звітного періоду управлінському персоналу Товариства нараховувалась і виплачувалась заробітна плата відповідно до встановленої системи оплати праці. Компенсації, бонуси та інші додаткові виплати керівництву Товариства, іншому управлінському персоналу не здійснювались.

П.І.Б. фізичної особи	Характер відношень між зв'язаними сторонами	Види здійснених операцій між зв'язаними сторонами	Обсяг таких операцій в загальному обсягу
Спас Михайло Олександрович	Генеральний директор	Заробітна плата	125280,97 грн (9,2% від ФОП за 2016р.)
Котелевець Ольга Миколаївна	Головний бухгалтер	Заробітна плата	85463,60 грн (6,2% від ФОП за 2016р.)

Протягом звітного періоду Товариство здійснювало операції з юридичними особами, що можуть його контролювати або перебувають під спільним контролем третьої особи на умовах, що не виходять за межі нормальної діяльності.

8.3 Персонал та оплата праці

Середньооблікова чисельність персоналу за звітний рік — 35 осіб;

Середня чисельність позаштатних працівників та сумісників — 0 осіб.

Чисельність працівників, які працюють на умовах неповного робочого часу — 0 осіб.

Чисельність інвалідів — 1 особа.

Фонд оплати праці у 2016р. - 1366 тис.грн.

Нараховані витрати на персонал за 2016р. за видами виплат:

- виплати по окладам і тарифам — 1081 тис.грн.;
- премії та заохочення — 33 тис.грн.;
- компенсаційні виплати — 105 тис.грн.;
- оплата відпусток — 102 тис.грн.;
- оплата іншого невідпрацьованого часу — 3 тис.грн.;
- інші витрати на оплату праці — 38 тис.грн.

Відрахування по Єдиному соціальному внеску (ЕСВ):

- 22% - 295 тис.грн.;
- 8,41% - 2 тис.грн.

8.4 Умовні активи, зобов'язання та невизнані контрактні зобов'язання

Умовні активи та зобов'язання, не визнані у фінансовій звітності відсутні.

Контрактні зобов'язання, видані гарантії, поручительства відсутні.

Страховання та судові процеси відсутні.

8.5 Ризики

Метою управління ризиками є їхня мінімізація або мінімізація їхніх наслідків. Нараження на фінансові ризики виникає в процесі звичайної діяльності Товариства.

Основні фінансові інструменти підприємства, які несуть в собі фінансові ризики, включають грошові кошти та дебіторську заборгованість, та піддаються наступним фінансовим ризикам:

- ринковий ризик: зміни на ринку можуть істотно вплинути на активи/зобов'язання, Ринковий ризик складається з ризику процентної ставки і цінового ризику;
- ризик втрати ліквідності: товариство може не виконати своїх зобов'язань з причини недостатності (дефіциту) обігових коштів; тож за певних несприятливих обставин, може бути змушене продати свої активи за більш низькою ціною, ніж їхня справедлива вартість, з метою погашення зобов'язань;
- кредитний ризик: товариство може зазнати збитків у разі невиконання фінансових зобов'язань контрагентами (дебіторами).

Ринковий ризик

Всі фінансові інструменти схильні до ринкового ризику - ризик того, що майбутні ринкові умови можуть знецінити інструмент. Підприємство не піддається валютному ризику, тому що у 2015-2016рр. не здійснювало валютних операцій і не має валютних залишків та заборгованостей. Ціновим ризиком є ризик того, що вартість фінансового інструмента буде змінюватися внаслідок змін ринкових цін. Ці зміни можуть бути викликані факторами, характерними для окремого інструменту або факторами, які впливають на всі інструменти ринку. Процентних фінансових зобов'язань немає. Підприємство не піддається ризику коливання процентних ставок, оскільки не має кредитів та депозитів.

Ризик втрати ліквідності

Товариство періодично проводить моніторинг показників ліквідності та вживає заходів, для запобігання зниження встановлених показників ліквідності. Товариство має доступ до фінансування у достатньому обсязі. Підприємство здійснює контроль ліквідності, шляхом планування поточної ліквідності. Підприємство аналізує терміни платежів, які пов'язані з дебіторською заборгованістю та іншими фінансовими активами, а також прогнозні потоки грошових коштів від операційної діяльності.

Взагалі, ліквідність підприємства станом на 31.12.16р. є достатньою, спостерігається позитивна динаміка: так, коефіцієнт ліквідності (відношення оборотних активів до поточних зобов'язань — норматив > 0,7-0,9) станом на 31.12.2015р. становить – 4,78, а станом на 31.12.2016р. – 14,66. Коефіцієнти абсолютної ліквідності (відношення короткострокових фінансових вкладень, грошових коштів та їхніх еквівалентів до поточних зобов'язань - норматив > 0,2-0,3) станом на 31.12.2015р. становить – 0,59, а станом на 31.12.2016р. – 3,20. Ці коефіцієнти наведені як кількісна інформація, яка дозволяє користувачам фінансової звітності оцінити масштаб цього ризику.

Кредитний ризик

Підприємство схильне до кредитного ризику, який виражається як ризик того, що контрагент - дебітор не буде здатний в повному обсязі і в певний час погасити свої зобов'язання. Кредитний ризик регулярно контролюється. Управління кредитним ризиком здійснюється, в основному, за допомогою аналізу здатності контрагента сплатити заборгованість. Підприємство укладає угоди виключно з відомими та фінансово стабільними сторонами. Кредитний ризик стосується дебіторської заборгованості. Дебіторська заборгованість регулярно перевіряється на існування ознак знецінення, створюються резерви під знецінення за необхідності.

8.6 Події після звітного періоду

Відповідно до засад, визначених МСБО 10 «Події після звітного періоду» щодо подій після дати балансу, події що потребують коригування активів та зобов'язань Товариства відсутні.

Підписано та затверджено до випуску від імені ПРАТ "ДРУЖБА." "20" лютого 2017 р.

Генеральний директор _____/М.О. Спас/

Головний бухгалтер _____/О.М. Котелевець/